Prima instanță: Judecătoria Chișinău – judecător Balan Gheorghe
Dosarul nr. 2a-3607/25; PIGD nr. 2-24098515-02-2a-17102025

D E C I Z I E

8 aprilie 2026 mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru

Instanța de judecată în componența:
Preşedintele completului, judecător – Ana Panov
Judecătorii – Svetlana Vîșcu și Elena Bolocan

Grefier – Andreea Caracaș

Examinând în ședință publică, în limba de stat, apelul declarat de Bejan Serghei, reprezentat de avocatul Ion Șova, împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău din 2 iulie 2025, pronunțată în cauza civilă intentată la acțiunea civilă înaintată de Bejan Serghei împotriva Ministerului Justiției privind constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și încasarea prejudiciului moral, –

C o n s t a t ă:

1. **Partea descriptivă – pretenţiile reclamantului, obiecţiile pîrîtului şi explicaţiile celorlalţi participanţi la proces:**
2. La 03 septembrie 2024 Bejan Serghei, prin intermediul reprezentantului său, avocatului Șova Ion, s-a adresat împotriva Ministerului Justiției cu cerere de chemare în judecată privind constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și încasarea prejudiciului moral pentru această încălcare, precum și constatarea încălcării dreptului la libertate și siguranță prin detenție ilegală prevăzut de art. 5 § 4 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și încasarea reparației pentru această încălcare.
3. În motivarea acțiunii Bejan Serghei a indicat că, prin examinarea, în instanțele judecătorești, în perioada 19 ianuarie 2023 – 22 octombrie 2024, a demersului directorului Penitenciarului, nr. 17 Rezina privind aplicarea prevederilor art. 91 Cod penal în privința condamnatului Bejan Serghei, ultimului i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei, garantat de art. 6 § 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, precum și dreptul la libertate și siguranță, garantat de art. 5 § 4 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, iar prin încălcarea acestor drepturi i-au fost cauzate prejudicii morale, care trebuiesc reparate.
4. Solicită: 1) constarea încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a demersului directorului Penitenciarului, nr. 17 Rezina privind liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen și încasarea de la Ministerul Justiției în beneficiul său a prejudiciului moral pentru încălcarea acestui drept în sumă de 100000 lei; 2) constatarea încălcării dreptului la libertate

și siguranță prin detenție ilegală prevăzut de art. 5 § 4 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și încasarea reparației pentru această încălcare în sumă de 150000 lei.

5. **Hotărârea primei instanțe**: În temeiul hotărârii Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 02 iulie 2025, se respinge ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată a lui Bejan Serghei împotriva Ministerului Justiției privind constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și încasarea prejudiciului moral pentru această încălcare, precum și constatarea încălcării dreptului la libertate și siguranță prin detenție ilegală prevăzut de art. 5 § 4 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și încasarea reparației pentru această încălcare.
6. **Solicitarea apelantului și motivele de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul**
7. Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, în data de 01 august 2025 apelantul Bejan Serghei, reprezentat de avocatul Ion Șova, a depus apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 02 iulie 2025, solicitând casarea hotărârii instanței de fond, cu emiterea unei noi decizi privind admiterea integrală a cererii de chemare în judecată.
8. **<u>În motivarea cererii de apel,</u>** apelantul a reiterat circumstanțele de fapt și drept indicate în fața primei instanțe, argumentând că la 19.01.2023, Penitenciarul nr. 17-Rezina a depus în cadrul Judecătoriei Orhei, sediul Rezina un demers cu privire la liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen a lui Bejan Serghei.
9. Menționează că demersul cu privire la liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen a lui Bejan Serghei a fost examinat în perioada 19.01.2023 - 22.10.2024 (un an și zece luni). Hotărârea din 02.07.2025 o consideră ilegală, deoarece judecătorul instanței de fond a interpretat eronat legea și a ignorat aspectele esențiale ale cauzei date.
10. Consideră că un an și zece luni este un termen nerezonabil pentru examinarea unui demers cu privire la liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen, înaintat în privința unui condamnat la pedeapsa detențiunii pe viață care avea dreptul să solicite aplicarea acestei instituții după executarea efectivă a 25 de pedeapsă și care avea executați mai mult de 30 de ani la data înaintării demersului. În asemenea circumstanțe, instanțele de judecată erau obligate să examineze cu celeritate cauza apelantului (reclamant) Bejan Serghei și: - să dispună liberare condiționată de pedeapsă înainte de termen a reclamantului; fie - să respingă demersul și să comunice apelantului condițiile pe care dumnealui trebuie să le mai întrunească pentru a pute beneficia de liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen.
11. Susține că Indiferent de rezultatul examinării demersului dat, examinarea în termen rezonabil a acestuia avea o mizã sporită pentru apelant. Or, în cazul admiterii demersului, Bejan Serghei avea să fie pus în libertate. În cazul respingerii demersului, Bejan Serghei afla mai devreme condițiile pe care trebuie să le întrunească și după un anumit termen (inițial 3 ani, ulterior 6 luni) putea să solicite în mod repetat liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen.
12. Indică că pentru a afla soluția definitivă și irevocabilă, demersul privind aplicarea liberării condiționate de pedeapsă înainte de termen a apelantul Bejan Serghei a fost examinat de două ori în prima instanță și de două ori în ordine de recurs. În cazul în care judecătorul de instrucție din cadrul Judecătoriei Orhei, sediul Rezina, la data de 18.05.2023, avea să pronunțe o încheiere conformă rigorilor impuse de Codul de procedură penală, reclamantul nu era pus în situația de a ataca cu recurs această încheiere, aceasta nu era să fie casată și trimisă la rejudecare de Curtea de Apel Chișinău la 14.11.2023. Pe cale de consecință, reclamantul Bejan Serghei avea să fie scutit de stările de stres, frustrare, incertitudine și umilință. În speță, este important și faptul că încălcarea dreptului la judecarea în termen

rezonabil a cauzei nu a avut loc din cauza unui comportament inadecvat al apelantului sau a unei complexități sporite a cauzei. Așa cum reiese și din Raportul Curții de Apel Bălți privind examinarea demersului Penitenciarului nr. 17-Rezina, Bejan Serghei nu a solicitat termene suplimentare pentru administrarea unor noi probe, nu au fost audiați careva martori, specialiști, nu a fost dispusă efectuarea unor expertize.

13. Relevă că instanța de fond nu a efectuat o analiză critică a apărărilor formulate de reprezentantul intimatului, preluând fără o motivare proprie susținerile acestuia referitoare la pretinsa complexitate a cauzei și la inexistența unei încălcări a dreptului la judecarea cauzei într-un termen rezonabil.
14. Relatează că obiectul examinării era limitat la verificarea îndeplinirii condițiilor prevăzute de art. 91 Cod penal, cauza fiind soluționată exclusiv în baza înscrisurilor din dosar, fără administrarea unor probe complexe, precum expertize judiciare sau audierea martorilor. De asemenea, instanța a reținut în mod nejustificat că durata procedurii s-ar datora exercitării de către reclamant a drepturilor sale procesuale. Or, potrivit jurisprudenței naționale și a Curții Europene a Drepturilor Omului, exercitarea cu bună-credință a drepturilor procedurale nu poate fi imputată părții care invocă încălcarea dreptului la soluționarea cauzei într-un termen rezonabil. Totodată, instanța a transferat în sarcina reclamantului consecințele unor disfuncționalități ce țin exclusiv de organizarea sistemului judiciar, precum volumul de activitate al instanțelor sau modificările legislative intervenite pe parcursul procedurii, deși obligația de a asigura judecarea cauzelor într-un termen rezonabil revine statului.
15. Reiterează faptul că examinarea demersului Penitenciarului-nr. 17-Rezina privind liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen a apelantului Bejan Serghei, care avea executați mai mult de 30 de ani, a fost examinat în mod repetat în instanțele de fond și de apel pe parcursul unei perioade de un an și zece luni. Acest termen nu poate fi apreciat ca unul rezonabil, tergiversarea examinării a acestui demers nu poate fi imputată apelantului, dumnealui s-a folosit cu bună credință de drepturile sale procedurale și cauza respectivă avea o miză sporită pentru apelant. Nu mai puțin important este și faptul că reprezentantul intimatului nu a reușit să probeze lipsa de încălcare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și a lipsei suportării unui prejudiciu moral de către apelant, asa cum prevede expres art. 4 alin. (1) din Legea 87/2011.
16. Potrivit art. 5 § 4 din CEDO "Orice persoană lipsită de libertatea sa prin arestare sau deținere are dreptul să introducă un recurs în fața unui tribunal, pentru ca acesta să statueze într-un termen scurt asupra legalității deținerii sale și să dispună eliberarea sa dacă deținerea este ilegală." Din perspectiva prevederii convenționale invocate supra, apelantul Bejan Serghei avea dreptul, iar intimatul era obligat să asigure respectarea acestuia, ca asupra recursului (în speță demersul Penitenciarului-nr. 17-Rezina) privind legalitatea detenției să se expună un tribunal în termen scurt. Având în vedere că în situația dată era pusă în discuție legalitatea detenției, respectiv, dreptul la libertate și siguranță, termenul de un an și zece luni nu poate fi apreciat ca fiind unul scurt. Ținând cont de jurisprudența CtEDO, asemenea termen este unul excesiv de mare și, pe cale de consecință, intimatul este culpabil de încălcarea dreptului lui Bejan Serghei garantat de prevederile art. 5 § 4 CEDO. Această încălcare i-a provocat reclamantului stres, nesiguranță și anxietate
17. Solicită casarea integrală a hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 02.07.2025, emiterea unei decizii noi prin care să fie dispusă încasarea de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al RM, în beneficiul reclamantului Bejan Serghei suma de 150 000 lei cu titlu de prejudiciu moral, constatarea încălcării art. 5 § 4 din Convenția

Europeană a Drepturilor Omului în privința reclamantului Bejan Serghei, și încasarea de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al RM, în beneficiul reclamantului Bejan Serghei suma de 150 000 lei cu titlu reparații pentru încălcarea art. 5 § 4 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

18. **Termenul legal de declarare a apelului:**
19. În conformitate cu prevederile art. 362 alin. (1) Cod de procedură civilă, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.
20. În acest context, având în vedere că dispozitivul hotărârii Judecătoriei Chișinău sediul Centru a fost pronunțat la 02 iulie 2025, iar cererea de apel datează din 01 august 2025, Colegiul civil constată că apelul a fost declarat în termenul prevăzut de Lege.
21. **Poziția părților în cadrul dezbaterilor judiciare desfășurate în apel:**
22. Reprezentantul intimatului Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Stelea Teodor, a solicitat respingerea apelului declarat cu menținerea hotărârii primei instanțe, ca fiind legală și întemeiată.
23. Reprezentantul apelantului avocatul Șova Ion, care acționează în interesele apelantului Bejan Serghei, fiind respectată procedura legală de citare, nu s-au prezentat în ședința instanței de apel și nu au informat despre motivele neprezentării sale.
24. Drept urmare, aplicând prevederile art. 379 alin. (2) Cod de procedură civilă al RM, Colegiul judiciar a dispus examinarea cauzei în lipsa participanților care nu s-au prezentat la proces.
25. **Motivarea instanței de apel**
26. **Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curții de Apel Centru**, examinând legalitatea și temeinica hotărârii contestate cu apel, prin prisma argumentelor invocate de participanții la proces și în baza materialelor din dosar, ajunge la concluzia că apelul este neîntemeiat și urmează a fi respins cu menținerea hotărârii contestate, având în vedere faptele constatate și concluziile reținute **infra.**
27. **Legea și principiile generale aplicabile procedurii de judecare a apelului**
28. În conformitate cu art. 373 Cod de procedură civilă „instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces. În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanţa de apel se pronunță în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanţă. Instanţa de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel. Apelantului nu i se poate crea în propria cale de atac o situaţie mai dificilă decît aceea din hotărîrea atacată cu apel, cu excepţia cazurilor cînd consimte şi cînd hotărîrea este atacată şi de alţi participanţi la proces”.
29. În temeiul **art. 385 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă al RM** *„instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul şi să menţină hotărîrea primei instanţe”.*
30. În acord cu art. 386 alin. (1) Cod de procedură civilă „hotărîrea primei instanţe se casează sau se modifică de instanţa de apel dacă: a) circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei nu au fost constatate şi elucidate pe deplin; b) circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei, pe care prima instanţă le consideră constatate, nu au fost dovedite cu

probe veridice şi suficiente; c) concluziile primei instanţe, expuse în hotărîre, sînt în contradicţie cu circumstanţele cauzei; d) normele de drept material sau normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat". (2) **O hotărîre legală în fond nu poate fi casată numai din motive formale.**

31. În conformitate cu art. 387 Cod de procedură civilă, *se consideră că normele de drept material sînt încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanţa judecătorească: a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată; b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată; b1) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituţională; c) a interpretat eronat legea; d) a aplicat eronat analogia legii sau analogia dreptului.*
32. În temeiul art. 388 Cod de procedură civilă al RM, (1) Hotărîrea primei instanţe urmează a fi casată, independent de argumentele cererii de apel, dacă: *a) cauza a fost judecată de un complet de judecată compus ilegal; b) cauza a fost judecată de instanţă în absenţa unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data şi ora şedinţei de judecată; c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile cu privire la limba procesului; d) instanţa a soluţionat problema drepturilor unor persoane neantrenate în proces; f) hotărîrea nu este semnată de judecător sau de cineva din judecători ori hotărîrea este semnată nu de acel judecător sau de acei judecători care sînt menţionaţi în hotărîre; g) în dosar lipseşte procesul-verbal al şedinţei de judecată; h) în dosar lipseşte procesul-verbal privind efectuarea unui act procedural; i) cauza a fost examinată cu încălcarea competenţei jurisdicţionale*. (2) **Săvîrşirea altor încălcări decît cele consemnate la alin.(1) constituie temeiul casării hotărîrii numai dacă ele au dus sau au putut duce la soluţionarea eronată a cauzei.**
33. În conformitate cu prevederile art. 118 alin. (1) Cod de procedură civilă „fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale", iar conform art. 130 Cod de procedură civilă „instanţa judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblu şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanţa judecătorească o forţă probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanţă privitor la pertinenţa, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă şi suficienţa pentru soluţionarea cauzei".
34. În temeiul art. 240 alin. (1) Cod de procedură civilă „la deliberarea hotărîrii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importanță pentru soluționarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părți, legea aplicabilă soluționării cauzei şi admisibilitatea acțiunii".
35. Conform art. 239 Cod de procedură civilă „hotărîrea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanța își întemeiază hotărîrea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță şi pe probele cercetate în ședință de judecată".
36. Astfel, prevederile legale enunțate în mod expres, obligă instanța de apel să verifice circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite, fiind obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei şi să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.
37. Colegiul Civil reține că instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reținând-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însușirea motivelor instanței

inferioare. (Hirro Balani c. Spaniei, nr.18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 § 43).

38. Potrivit recomandărilor avizului nr. 11 din 2008 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) în atenţia Comitetului de Miniştri al Consiliului Europei privind calitatea hotărârilor judecătoreşti, o motivaţie şi o analiză clară sunt cerinţele fundamentale ale hotărârilor judecătoreşti şi un aspect important al dreptului la un proces echitabil.
39. Totodată, Colegiul civil consideră necesar să menționeze că nu va formula un răspuns detaliat pentru fiecare argument al apelantului, ci va analiza doar motivele decisive pentru soluționarea prezentei cauze (a se vedea Gard Ruiz vs Spania (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, parag.26, Moreira Fereira vs Portugalia (nr.2) (Marea Cameră), 11 iulie 2017, parag. 84, 98).
40. **Circumstanţele cauzei, constatate de instanţă și probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanţe:**
41. În data de **03 septembrie 2024** Bejan Serghei, prin intermediul reprezentantului său, avocatului Șova Ion, s-a adresat împotriva Ministerului Justiției cu cerere de chemare în judecată privind constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și încasarea prejudiciului moral pentru această încălcare, precum și constatarea încălcării dreptului la libertate și siguranță prin detenție ilegală prevăzut de art. 5 § 4 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și încasarea reparației pentru această încălcare.
42. Examinând acțiunea civilă în fond, în temeiul hotărârii Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 2 iulie 2025, prima instanță a concluzionat asupra netemeiniciei cererii de chemare în judecată și a hotărât să respingă ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată a lui Bejan Serghei împotriva Ministerului Justiției privind constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și încasarea prejudiciului moral pentru această încălcare, precum și constatarea încălcării dreptului la libertate și siguranță prin detenție ilegală prevăzut de art. 5 § 4 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și încasarea reparației pentru această încălcare.
43. Verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe, conform limitelor apelului declarat, Colegiul civil ajunge la concluzia că prima instanța a determinat corect raportul juridic dedus judecății, circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei au fost stabilite şi elucidate pe deplin, probelor prezentate a dat apreciere completă, obiectivă şi sub toate aspectele, iar hotărârea este legală şi întemeiată, adoptată cu respectarea drepturilor şi intereselor legale a participanților la proces.
44. **Legile de care s-a călăuzit instanța de judecată**
45. Potrivit prevederilor art. 20 din Constituția RM, orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitim.
46. În conformitate cu art. 5 alin. (1) din Codul de procedură civilă, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-și apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime.
47. Potrivit art. 6 din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească exercită apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime prin somare la executarea unor obligații, prin declararea existenței sau inexistenței unui raport juridic, prin constatarea unui fapt care are valoare juridică, prin alte modalități, prevăzute de lege.
48. Potrivit prevederilor art. 1 alin. (2) din Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la

executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, aplicarea și interpretarea termenilor din prezenta lege se fac prin prisma legislației naționale, a prevederilor Convenției europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și a jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului.

49. În conformitate cu prevederile art. 2 al Legii menționate, (1) Orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești poate adresa în instanță de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări şi repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condițiile stabilite de prezenta lege şi de legislația procesuală civilă. (2) Repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se face doar în măsura în care încălcarea a avut loc din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului (denumită în continuare reclamant).
50. În conformitate cu **alin.(6) articolul precitat**, „mărimea reparaţiei prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătoreşti se stabileşte de instanţa de judecată în fiecare caz în parte, în funcţie de circumstanţele cauzei în cadrul căreia a fost comisă încălcarea, precum şi de pretenţiile invocate de reclamant, de complexitatea cauzei, de comportamentul reclamantului, de conduita organului de urmărire penală, a instanţei de judecată şi a autorităţilor relevante, de durata încălcării şi de importanţa procesului pentru reclamant”, iar în conformitate cu **alin.(7) același articol**, „organul care reprezintă statul în instanţă de judecată pe această categorie de cauze este Ministerul Justiţiei”.
51. Potrivit **art. 4 alin.(1) Legea nominalizată**, „sarcina probaţiunii lipsei de încălcare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătoreşti şi a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine Ministerului Justiţiei, iar sarcina de a dovedi suportarea prejudiciului material cauzat prin această încălcare şi suportarea costurilor şi cheltuielilor de judecată îi revine reclamantului”, iar potrivit alin.(2) același articol, „instanţa de judecată care examinează în fond cauza, organul de urmărire penală, autoritatea implicată în proces sau, după caz, executorul judecătoresc ori autoritatea responsabilă de executarea hotărârii judecătoreşti prezintă Ministerului Justiţiei un raport motivat privind modul de respectare a termenului rezonabil şi, după caz, dosarul sau o copie de pe dosar”.
52. În acest sens, este întemeiat a reține că, articolul 6 §1 din Convenția pentru apărarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, prevede că, orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în mod public și în termen rezonabil, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.
53. Astfel, prin Legea nr. 87 din 21.04.2011, a fost instituit mecanismul compensatoriu de reparare a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil al cauzei.
54. În acest sens, se reține că, data dies ad quern în cazul procedurilor civile cât și cele penale cauzele se finalizează cu adoptarea unei hotărâri judecătorești asupra fondului pretențiilor în cauza penală și care a devenit definitivă. Lipsa unei soluții judiciare asupra fondului

pretențiilor nu împiedică reclamantul să pretindă încălcarea dreptului la examinarea într-un termen rezonabil.

55. Caracterul rezonabil al duratei unei proceduri se apreciază în funcție de circumstanțele cauzei, care impun o evaluare globală (cauza Boddaert împotriva Belgiei, pct. 36). Chiar dacă etapele procedurii se derulează într-un ritm acceptabil, durata totală a procedurii ar putea depăși totuși un „termen rezonabil" (cauza Dobbertin împotriva Franței, pct. 44). Art. 6 prevede celeritatea procedurilor judiciare, dar consacră totodată și principiul, mai general, al unei bune administrări a justiției. Trebuie să găsească un echilibru just între diferitele aspecte ale acestei cerințe fundamentale (cauza Boddaert împotriva Belgiei, pct. 39).
56. Prin urmare, rezonabilitatea duratei procedurilor trebuie evaluată în lumina circumstanțelor cauzei, ținând cont de criteriile stabilite în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, în special, complexitatea cauzei, comportamentul reclamantului și pe cel al autorităților administrative și judiciare competente, precum și importanța cauzei pentru reclamant.
57. **În fapt,** analizând și apreciind înscrisurile administrate și cercetate nemijlocit în ședința de judecată, admisibile, pertinente și concludente pentru judecarea completă și obiectivă a cauzei prin prisma prevederilor **art. art. 117 – 122 și art. 130 Cod de procedură civilă**, **Colegiul civil constată următoarele circumstanțe de fapt:**
58. La 19.01.2023 directorul Penitenciarului nr.17- Rezina, Veaceslav Dascal a depus demersul prin care a solicitat aplicarea art. 91 Cod Penal în privinţa condamnatului la detenţiune pe viaţă, Bejan Serghei Valeriu, în baza cererii acestuia, cu liberarea condiţionată de pedeapsă înainte de termen, în legătură cu întrunirea condiţiilor legale, fiind repartizat, primit spre examinare şi stabilită ședința de judecată pentru data 30.03.2023, orele 10:00;
59. Ședinţa din 30.03.2023 a fost desfășurată cu judecarea demersului în fond, fiind lăsată pronunţarea încheierii la 11.05.2023, orele 15:00, ulterior contramandată pentru data 18.05.2023, orele 15:00;
60. Prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Rezina din 18.05.2023, s-a respins ca neîntemeiat demersul Penitenciarului nr. 17 - Rezina privind liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen a condamnatului la pedeapsa detenţiei pe viaţă, Bejan Serghei Valeriu, potrivit art. 91 Cod penal;
61. La 25.05.2023 a declarat recurs comun avocatul Ion Şova, în interesele condamnatului Bejan Serghei, precum şi condamnatul Bejan Serghei, fiind expediat la apel;
62. La Curtea de Ape cauza a fost repartizată la 20.07.2023. La cererea reclamantului din 25.08.2023 s-a solicitat accelerarea procedurii de judecare a cauzei iar prin încheierea Colegiului penal al Curţii de Apel Chişinău din 30.08.2023 a fost respinsă ca nefondată cererea dată;
63. La 23.10.2023 părţile au fost înștiințate despre fixarea şedinţei de judecată pentru data de 14.11.2023, orele 09:30, fiind informați despre faptul că recursul se va judeca fără prezența părților la proces, fiind explicat dreptul de a depune referință;
64. La 02.11.2023 reclamantul prin avocat a depus supliment la cererea de recurs la încheierea din 18.05.2023, iar la 03.11.2023 a depus o cerere privind examinarea recursului cu participarea părţilor la proces;

65. Prin încheierea din 14.11.2023 instanța de apel a respins ca neîntemeiată cererea avocatului Ion Şova în interesele condamnatului Bejan Serghei cu privire la examinarea recursului în şedinţă publică;
66. Prin decizia Curţii de Apel Chişinău din 14.11.2023 a fost admis recursul comun al avocatului Ion Şova şi al condamnatului Bejan Serghei şi recursul suplimentar al avocatului Ion Şova, casată încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Rezina din 18.05.2023 si remisă cauza la reiudecare, în aceeaşi instanţă, în alt complet de judecată;
67. La 27.12.2023 cauza vizată a fost expediată la Judecătoria Orhei, sediul Rezina, fiind primită la 15.01.2024, la 23.01.2024 a fost repartizată judecătorului, Igor Negreanu care, prin încheierea din 24.01.2024, a primit spre examinare demersul, fixând ședința de judecată pentru 14.02.2024, ora 10:45;
68. La 02.02.2024 reclamantul prin avocat a depus cerere de recuzare judecătorului Igor Negreanu, solicitând admiterea cererii. La 05.02.2024, cererea de recuzare a fost repartizată, prin intermediul PIGD, judecătorului Ramona Moşneguţu, care prin încheierea din 05.02.2024, a respins cererea de recuzare, ca neîntemeiată, urmând a se examina cauza în acelaşi complet de judecată;
69. Şedinţa din 14.02.2024 a fost desfăşurată cu judecarea demersului în fond, instanţa anunţând întrerupere pentru deliberare şi pronunţare;
70. Prin încheierea Judecătoriei Orhei, sediul Rezina din 14.03.2024, s-a respins demersul Penitenciarului nr. 17 - Rezina privind liberarea condiţionată de pedeapsă înainte de termen;
71. La 25.03.2024 avocatul Ion Şova, în interesele condamnatului Bejan Serghei a declarat recurs, iar la 28.03.2024 a declarat recurs directorul Penitenciarului nr. 17 Rezina, Veaceslav Dascal, dosarul fiind expediat la apel la 03.04.2024;
72. În instanța de apel cauza a fost repartizată spre examinare la 15.04.2024, judecătorului Ecaterina Palanciuc;
73. Potrivit încheierii preşedintelui interimar al Curţii de Apel Chişinău, Ghenadie Mîra, din 08.05.2024, prin hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 217/17 din 07.05.2024, s-a acceptat cererea de demisie a doamnei Ecaterina Palanciuc din funcţia de judecător; Prin încheierea nominalizată s-a dispus redistribuirea cauzelor penale aflate în procedura judecătorului Palanciuc prin intermediul PIGD, cauza fiind redistribuită judecătorului Marcel Juganari la data de 12.06.2024;
74. Prin încheierea Curţii de Apel Chişinău din 25.07.2024, s-a dispus declinarea competenţei de la examinarea cauzei nr. 21r-744/24 la cererile de recurs depuse de avocatul Ion Şova în interesele condamnatului Bejan Serghei şi de directorul Penitenciarului nr. 17 Rezina, Veaceslav Dascal împotriva încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Rezina din 14.03.2024, cu remiterea acesteia instanţei de judecată competente - Curtea de Apel Bălţi;
75. Cauza a fost înregistrată pe rolul Curții de Apel Bălți la 17 septembrie 2024, fiind repartizată aleatoriu, la 23 septembrie 2024, completului de judecată format din judecătorii Ion Talpa (președinte), Ecaterina Arseni (judecător-raportor) și Oxana Mironov.
76. Prin încheierea din 26 septembrie 2024, în temeiul art. 447 alin. (2) CPP, instanța a fixat examinarea recursurilor declarate de directorul Penitenciarului nr. 17 Rezina și de avocatul Ion Șova împotriva încheierii Judecătoriei Orhei, sediul Rezina, din 14 martie 2024, pentru data de 22 octombrie 2024, fără citarea părților, cu informarea acestora și acordarea posibilității de a depune referințe.

77. Potrivit informațiilor publicate pe portalul instanțelor de judecată, ședința din 22 octombrie 2024 a avut loc, iar recursurile au fost respinse, fiind menținută fără modificări încheierea atacată.
78. Prin acțiunea înaintată, reclamantul Bejan Serghei, reprezentat de avocatul Ion Șova, a invocat faptul că durata de 1 an și 10 luni pentru examinarea demersului privind liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen depășește exigențele termenului rezonabil, având în vedere importanța deosebită a cauzei pentru acesta.
79. Totodată, reclamantul a invocat că durata excesivă a procedurii a fost determinată de rejudecarea cauzei ca urmare a casării primei încheieri pronunțate de instanța de fond, împrejurare care i-a provocat stări de incertitudine, stres și frustrare. În același timp, a pretins că întârzierea nu poate fi imputată reclamantului și nici complexității cauzei, întrucât nu au fost administrate probe complexe, nu au fost audiați martori, nu au fost dispuse expertize, iar reclamantul nu a adoptat un comportament procesual de natură să tergiverseze examinarea cauzei.
80. **Concluziile instanței de apel**
81. Astfel, Colegiul civil reține că, în prezenta cauză, se invocă încălcarea dreptului lui Bejan Serghei la examinarea demersului înaintat de directorul Penitenciarului, nr. 17 Rezina privind aplicarea prevederilor art. 91 Cod penal în privința condamnatului Bejan Serghei, într-un termen rezonabil, procedură inițiată la 22 octombrie 2024 și până la 22 octombrie 2024. Reclamantul susține că, pe parcursul a 1 an 10 luni, iar această încălcare i-a provocat reclamantului stres, nesiguranță și anxietate.
82. Instanța de apel, analizând circumstanțele de fapt în raport cu înscrisurile anexate la dosar, coroborate cu normele de drept material pertinente cauzei, reține caracterul întemeiat al concluziei primei instanțe, prin care a fost respinsă cererea de chemare în judecată înaintată de Bejan Serghei împotriva Ministerului Justiției. Or, instanța de fond, în mod întemeiat și în urma unei analize a circumstanțelor cauzei, a reținut că durata examinării cauzei s-a încadrat în limitele termenului rezonabil.
83. În acest context, instanța de apel subliniază că angajarea răspunderii patrimoniale a statului este condiționată de întrunirea cumulativă a unor elemente esențiale, și anume: constatarea încălcării unui drept garantat, existența unui prejudiciu cert, real și dovedit, precum și stabilirea unui raport de cauzalitate între fapta ilicită și prejudiciul invocat. Astfel, în absența unei încălcări a dreptului la soluționarea cauzei într-un termen rezonabil, nu este întrunită una dintre condițiile indispensabile pentru atragerea răspunderii statului, ceea ce justifică menținerea soluției de respingere a acțiunii ca fiind neîntemeiată.
84. Colegiul reține că, din conținutul materialelor dosarului, nu rezultă existența unor circumstanțe care să indice tergiversarea nejustificată a examinării cauzei. În această privință, respectarea riguroasă a procedurilor legale de către instanțele naționale, inclusiv exercitarea controlului judiciar în cadrul celor două cicluri procesuale, cu garantarea deplină a drepturilor participanților la proces, nu poate fi calificată drept o întârziere nejustificată a judecății, motiv pentru care argumentele reclamantului sub acest aspect nu pot fi acceptate.
85. Totodată, Colegiul observă că durata examinării cauzei a fost influențată de desfășurarea procedurii în două cicluri procesuale, precum și de examinarea recursurilor formulate împotriva încheierilor pronunțate de instanța de fond, acestea reprezentând etape procesuale prevăzute de lege și indispensabile pentru asigurarea respectării dreptului părților la un proces echitabil, respectiv a legalității actului de justiție.

86. De asemenea, Colegiul reține că transmiterea spre competență a examinării recursului de la Curtea de Apel Chișinău la Curtea de Apel Bălți, ca urmare a modificărilor legislative intervenite, precum și repartizarea cauzei și examinarea acesteia potrivit regulilor de procedură, reprezintă consecința aplicării normelor legale în vigoare și nu pot fi apreciate drept circumstanțe care, prin ele însele, demonstrează încălcarea dreptului la soluționarea cauzei într-un termen rezonabil.
87. În acest context, instanța de apel reține că volumul de activitate al instanțelor judecătorești, modificările legislative intervenite pe parcursul examinării cauzei, repartizarea dosarelor potrivit competenței și exercitarea căilor de atac prevăzute de lege urmează a fi analizate în ansamblul circumstanțelor cauzei, operațiuni precum redistribuirea cauzelor, modificarea competenței sau examinarea succesivă a căilor de atac reprezentând proceduri legale și obișnuite, care, prin natura lor, nu pot fi considerate drept încălcări ale dreptului la judecarea cauzei într-un termen rezonabil. Or, prin prisma art. 4 Cod de procedură civilă, sarcinile procedurii civile constau în mod prioritar în judecarea justă a cauzei.
88. Colegiul notează că, în cauza deferită justiției, instanțele de judecată au acționat cu bună-credință și cu diligența necesară, întreprinzând toate măsurile rezonabile pentru examinarea completă, obiectivă și sub toate aspectele a cauzei. În consecință, instanța de apel constată că nu a fost demonstrată încălcarea dreptului la soluționarea cauzei într-un termen rezonabil.
89. Cu privire la pretenția apelantului, privind constatarea încălcării dreptului la libertate și siguranță, garantat de art. 5 §§ 4 și 5 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, și repararea prejudiciului pretins cauzat prin această încălcare, Colegiul reține următoarele.
90. Conform art. 91 alin.(1) Cod penal (în vigoare la momentul examinării demersului directorului Penitenciarului, nr. 17 Rezina), „persoanei care execută pedeapsa cu închisoare i se poate aplica liberarea condiţionată de pedeapsă înainte de termen dacă a realizat programul individual de executare a pedepsei, a reparat integral daunele cauzate de infracţiunea pentru care a fost condamnată, cu excepţia cazului când dovedeşte că nu a avut nicio posibilitate să le îndeplinească, şi dacă se constată că corectarea ei este posibilă fără executarea deplină a pedepsei. Persoana poate fi liberată, în întregime sau parţial, şi de pedeapsa complementară”, iar conform alin.(5) același articol (în vigoare la momentul examinării demersului directorului Penitenciarului, nr. 17 Rezina), „persoana care execută pedeapsa detenţiunii pe viaţă poate fi liberată condiţionat de pedeapsă înainte de termen dacă instanţa de judecată va considera că nu mai există necesitatea executării de mai departe a pedepsei și dacă această persoană a executat efectiv cel puţin 25 de ani de închisoare, fără a se lua în calcul compensarea privilegiată a zilelor de muncă”.
91. Art. 5 § 1 lit. a) din Convenția Europeană a Drepturilor Omului prevede că, „orice persoană are dreptul la libertate și la siguranță. Nimeni nu poate fi lipsit de libertatea sa, cu excepția următoarelor cazuri și potrivit căilor legale: dacă este deținut legal pe baza condamnării pronunțate de către un tribunal competent”.
92. În conformitate cu art. 5 § 4 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, „orice persoană lipsită de libertatea sa prin arestare sau deținere are dreptul să introducă un recurs în fața unui tribunal, pentru ca acesta să statueze într-un termen scurt asupra legalității deținerii sale și să dispună eliberarea sa dacă deținerea este ilegală”.
93. După cum reiese din conținutul art. 5 § 5 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului, „orice persoană care este victima unei arestări sau a unei dețineri în condiții contrare dispozițiilor acestui articol are dreptul la reparații”.

94. În acest context, Colegiul civil reține că pe întreaga durată a examinării demersului privind liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen, reclamantul Bejan Serghei s-a aflat în executarea unei pedepse privative de libertate aplicate prin hotărâri judecătorești definitive pronunțate de instanțe competente. Prin urmare, detenția acestuia avea un temei legal în sensul art. 5 § 1 lit. a) din Convenție, existând o legătură de cauzalitate între privarea de libertate și condamnarea penală.
95. În jurisprudența sa constantă, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că, în cazul persoanelor aflate în executarea unei pedepse aplicate printr-o condamnare definitivă, controlul judiciar al legalității detenției este, în principiu, încorporat în procedura care a condus la condamnare. Examinarea ulterioară a unei cereri sau a unui demers privind liberarea condiționată înainte de termen nu echivalează cu verificarea legalității condamnării și nu transformă detenția într-una lipsită de temei legal, atât timp cât aceasta continuă să se întemeieze pe hotărârea de condamnare.
96. De asemenea, Colegiul reține că aplicarea dispozițiilor art. 91 Cod penal presupune exercitarea unei marje de apreciere de către instanța de judecată, liberarea condiționată nefiind un drept care operează automat prin simpla împlinire a termenului prevăzut de lege. Instanțele învestite cu examinarea demersului nu au aplicat reclamantului o nouă pedeapsă și nici nu au agravat pedeapsa stabilită prin hotărârea de condamnare, ci au examinat exclusiv oportunitatea aplicării instituției liberării condiționate, în limitele competenței conferite de lege.
97. În aceste condiții, Colegiul constată că reclamantul nu a demonstrat existența unei detenții contrare prevederilor art. 5 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Or, în lipsa constatării unei încălcări a dispozițiilor art. 5 § 1 sau 4 din Convenție, nu poate lua naștere nici dreptul la reparație prevăzut de art. 5 § 5 din Convenție.
98. Prin urmare, concluzia instanței de fond privind respingerea pretenției referitoare la constatarea încălcării dreptului la libertate și siguranță și la repararea prejudiciului pretins este legală și întemeiată, iar criticile formulate în apel nu sunt de natură să conducă la o altă soluție.
99. În rest, instanța de apel reține că argumentele invocate de către partea apelantă sunt formale și neîntemeiate, reducându-se doar la reiterarea circumstanțelor de fapt și de drept declarate și invocate în apărarea sa, fără a da apreciere probelor pertinente și concludente și normelor de drept care au stat la baza concluziilor primei instanțe, fiind reținute critici subiective față de concluziile instanței de fond, din care considerente urmează a fi respinse, cu menținerea hotărârii judecătorești.
100. La fel, este întemeiat a reține că, săvîrşirea altor încălcări decît cele consemnate la art. 388 alin. (1) Cod de procedură civilă al RM, constituie temeiul casării hotărîrii numai dacă ele au dus sau au putut duce la soluţionarea eronată a cauzei, circumstanțe de fapt și drept care nu au fost constatate în proces, respectiv nu există temei de casare a hotărârii judecătorești în conformitate cu art. 388 alin. (2) Cod de procedură civilă al RM. Prin urmare, în conformitate cu art. 386 – 388 Cod de procedură civilă al RM și ținând cont de faptul că o hotărîre legală în fond nu poate fi casată numai din motive formale, Colegiul civil conchide că nu există temei de casare sau modificare a hotărârii judecătorești.
101. **În concluzie,** având în vedere circumstanțele de fapt constatate și normele de drept aplicabile, deoarece circumstanțele importante pentru examinarea cauzei au fost constatate şi elucidate pe deplin de prima instanță, concluziile primei instanțe nefiind în contradicție cu circumstanțele de fapt constatate, la emiterea hotărârii judecătorești prima instanță a

aplicat corect normele de drept material și procedural, iar apelul declarat este neîntemeiat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Centru ajunge la concluzia să respingă apelul declarat de Bejan Serghei și să mențină hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 2 iulie 2025.

102. **Compensarea cheltuielilor de judecată în apel:** În conformitate cu prevederile art. 94 Cod de procedură civilă al RM, ținând cont de faptul că instanța de apel respinge apelul declarat, iar partea intimată nu a înaintat cereri proprii privind compensarea cheltuielilor de judecată, Colegiul civil constată că, la adoptarea deciziei în apel, nu există temei de compensare a cheltuielilor de judecată în instanța de apel.
103. În conformitate cu prevederile art. 385 lit. a), art. art. 389 – 390 Cod de procedură civilă al RM, Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru, –

D e c i d e :

Se respinge apelul declarat de Bejan Serghei.

Se menține hotărârea Judecătoriei Chișinău din 2 iulie 2025, pronunțată în cauza civilă intentată la acțiunea civilă înaintată de Bejan Serghei împotriva Ministerului Justiției privind constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei și încasarea prejudiciului moral.

Decizia integrală se întocmeşte în termen de 45 de zile lucrătoare de la pronunţarea dispozitivului deciziei şi se publică pe pagina web a instanţei judecătorești.

Decizia este definitivă din momentul pronunţării, dar poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție, iar recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere şi nu poate fi restabilit.

Preşedintele şedinţei, judecătorul – Ana Panov

Judecătorii – Svetlana Vîșcu

Elena Bolocan

Actul judecătoresc este public și poate fi accesat pe pagina
web a instanței www.cac.instante.justice.md.